

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 371/2020-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. augusta 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Košice II sp. zn. 28 C 7/2010 z 24. marca 2011 a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11 Co 186/2011 zo 16. mája 2012 v spojení s uznesením Okresného súdu Košice II sp. zn. 43 C 220/2015 z 31. októbra 2018 a uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11 Co 165/2019 z 29. novembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti [REDACTED] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**

2. Ústavnú sťažnosť [REDACTED] **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a sťažostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. marca 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 28 C 7/2010 z 24. marca 2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 Co 186/2011 zo 16. mája 2012 v spojení s uznesením okresného súdu sp. zn. 43 C 220/2015 z 31. októbra 2018 a uznesením krajského súdu sp. zn. 11 Co 165/2019 z 29. novembra 2019 (ďalej len „napadnuté rozsudky a napadnuté uznesenia okresného súdu a krajského súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa na všeobecných súdoch označených v bode 1 domáhal náhrady škody spôsobenej nesprávnym zásahom súdneho exekútora JUDr. Ladislava Kováča v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. EX 432/2003 vypratáním nehnuteľnosti vo farnosti [REDAKOVANÉ], kde bol farárom (na základe právoplatného rozhodnutia Rímskokatolíckej cirkvi, arcibiskupstvo Košice na podklade medzinárodnej zmluvy medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou vo Vatikáne publikovanou v Zbierke zákonov pod č. 326/2001 Z. z.).

3. Okresný súd a krajský súd o návrhu sťažovateľa rozhodli napadnutými rozsudkami tak, že jeho žalobu zamietli. Následne podal aj mimoriadny opravný prostriedok (návrh na obnovu konania), ktorý však okresný súd a krajský súd tiež napadnutými uzneseniami odmietli.

4. Sťažovateľ opakovane v ústavnej sťažnosti tvrdí, že súdny exekútor nemal zákonné oprávnenie na exekučný výkon cirkevného rozhodnutia, čím porušil aj jeho právo

podľa čl. 24 ústavy, kde sa dovoľáva ochrany aj v inom konaní vedenom pod sp. zn. Rvp 218/2020 (ústavný súd zistil, že jeho ústavná sťažnosť smerujúca proti oznámeniu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 46982/2019/152 z 30. decembra 2019 už bola odmietnutá pri predbežnom prerokovaní, a to uznesením sp. zn. II. ÚS 74/2020 z 13. februára 2020 – uznesenie ústavného súdu mu bolo doručené 14. apríla 2020, pozn.).

5. Vo vzťahu k povinnému právnomu zastúpeniu v konaní pred ústavným súdom sťažovateľ opakovane uviedol, že „... som bezúspešne oslovil niekoľkých, ktorí zastupovanie neprijali. Preto týmto žiadam Ústavný súd... o pridelenie advokáta...“.

6. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho ústavnej sťažnosti rozhodol nálezom, ktorým vysloví, že „Základné ústavné právo [redacted]... právo garantované Dohovorom... článok 6 ods. 1, ako právo na spravodlivé súdne konanie, a podľa článku 46, Ústavy..., ako právo na súdnu a inú právnu ochranu“ bolo napadnutými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu v spojení s napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu porušené. Ústavný súd povoľuje obnovu konania a vec vracia okresnému súdu na ďalšie konanie.

II.

Relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

14. Podstatou ústavnej sťažnosti je nesúhlas sťažovateľa s odôvodnením napadnutých rozsudkov a uznesení okresného súdu a krajského súdu. Nesúhlasí s dôvodom odmietnutia návrhu okresným súdom v bode 20 (s ktorým sa stotožnil krajský súd, pozn.) a tvrdí, že okresný súd, ktorý posudzoval jeho návrh na obnovu konania, „v zmysle § 80 písm. c) *O. s. p.*“ mal porušiť aj „zákon v § 80 písm. b) *O. s. p.*“ a opakovane spôsobil porušenie jeho označených práv.

III.A K namietanému porušeniu práv rozsudkami okresného súdu a krajského súdu

15. Ústavný súd konštatuje, že ústavnú sťažnosť proti napadnutým rozsudkom okresného súdu a krajského súdu vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv je potrebné odmietnuť opakovane z dôvodu neprípustnosti podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, podľa ktorého návrh na začatie konania je neprípustný, ak a) sa týka vecí, o ktorej ústavný súd už rozhodol... Ústavný súd totiž už rozhodoval o námietkach sťažovateľa proti napadnutým rozsudkom okresného súdu a krajského súdu dvakrát. Prvýkrát uznesením sp. zn. IV. ÚS 473/2013 z 24. júla 2013 ústavnú sťažnosť vtedy odmietol pre nedostatok právomoci ústavného súdu a pre oneskorenosť a druhýkrát uznesením sp. zn. II. ÚS 657/2014 z 9. októbra 2014 v znení opravného uznesenia z 11. decembra 2014 pre neprípustnosť. Ústavný súd preto už iba odkazuje na svoje závery obsiahnuté v uvedených uzneseniach vo vzťahu k napadnutým rozsudkom okresného súdu a krajského súdu.

III.B K namietanému porušeniu práv napadnutými uzneseniami okresného súdu a krajského súdu

16. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že proti právoplatným napadnutým rozsudkom okresného súdu a krajského súdu podal mimoriadny opravný prostriedok, a to

návrh na obnovu konania, ktorý však okresný súd a krajský súd napadnutými uzneseniami odmietli.

17. Ústavný súd považuje za nevyhnutné zdôrazniť, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto dôvodu ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať, či bol v konaní pred všeobecnými súdmi náležite zistený skutkový stav a aké právne závery z tohto zisteného skutkového stavu všeobecný súd vyvodil.

18. Prvoradou úlohou ústavného súdu je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („iura novit curia“). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

19. Ústavný súd podotýka, že základná idea mimoriadnych opravných prostriedkov vychádza z toho, že právna istota a stabilita nastolené právoplatným rozhodnutím sú v právnom štáte (čl. 1 ods. 1 ústavy) narušiteľné len mimoriadne a výnimočne. Žaloba o obnovu konania ako mimoriadny opravný prostriedok v civilnom sporovom konaní spôsobilý vyvolať zmenu alebo zrušenie právoplatného rozhodnutia predstavuje zákonom povolenú odchýlku od zásadnej požiadavky, ktorou je záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatných rozhodnutí. Žaloba o obnovu konania nie je generálne použiteľná a obnovu konania možno povoliť len vo výnimočných prípadoch.

20. V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany

tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

21. Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie okresného súdu, ústavný súd vzhľadom na už uvedené poukazuje na skutočnosť, že proti napadnutému uzneseniu okresného súdu z 31. októbra 2018 bolo možné podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok (čo sťažovateľ aj využil), a preto ním podanú sťažnosť bolo v tejto jej časti potrebné odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

22. Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu, ktorým potvrdil napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie, podal odvolanie sťažovateľ ako žalobca (pozri dôvody uvedené v bode 5 až 7, ako aj bod 9 vyjadrenie k stanovisku žalovaného) a tiež žalovaný, (bod 8) ústavný súd konštatuje, že v tejto časti je ústavná sťažnosť sťažovateľa aj zjavne neopodstatnená.

23. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody,

reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

24. Krajský súd v bode 12 konštatoval, že sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého uznesenia podľa § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), ktorý odmietol žalobu sťažovateľa na obnovu konania ako nedôvodnú pre nedostatok jej procesnej prípustnosti, pretože nepreukázal žiadne dôkazy a neopísal žiadne skutočnosti, ktoré nemohol použiť v pôvodnom konaní, teda neuplatnil žiadny z taxatívne vymedzených zákonných dôvodov (§ 397 Civilného sporového poriadku), ktorý bol aplikovaný na tento prípad v zmysle § 470 ods. 1 a 2 CSP. Ďalšie dôvody na zdôraznenie záverov súdu prvej inštancie uviedol krajský súd v bodoch 13 až 18. Tieto závery sa javia ústavnému súdu ako správne a z ústavného hľadiska im nemá čo vytknúť (keďže ich sťažovateľ dobre pozná, ústavný súd z jeho úvah preto osobitne necitoval, pozn.).

25. Vychádzajúc z uvedeného posúdenia veci, ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s argumentáciou sťažovateľa týkajúcou sa posúdenia otázky prípustnosti jeho žaloby o obnovu konania, jeho úvahy majú racionálny základ, a sú preto legitímne. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ sa nestotožňuje s právnymi závermi krajského súdu, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti uvedeného názoru a neznamená ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecných súdov svojím vlastným.

26. Keďže ústavný súd nezistil žiadny relevantný dôvod na prípadný zásah do napadnutého uznesenia krajského súdu, odmietol jeho ústavnú sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Odôvodnenie nesignalizuje takú príčinnú súvislosť s namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne zakladala dôvod na vyslovenie ich porušenia.

27. Na dôvažok musí ústavný súd poznamenať, že z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) možno vyvodiť, že pod ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru nespadá konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch, za ktoré treba bezpochyby

považovať aj obnovu konania (IV. ÚS 382/09, I. ÚS 5/02, obdobne aj rozsudky ESĽP Kulnev v. Rusko, rozhodnutie z 18. 3. 2010, č. 7169/04, Rudan v. Chorvátsko, rozhodnutie z 13. 9. 2001, č. 45943/99), pretože rozhodnutia o povolení obnovy konania alebo zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania priamo nesúvisia s rozhodnutím o právach a záväzkoch občianskoprávneho charakteru alebo o oprávnenosti trestného obvinenia proti adresátom práv podľa tohto ustanovenia dohovoru. Článok 6 ods. 1 dohovoru totiž neobsahuje právo na revíziu súdneho konania [pozri aj Svák, J. Ochrana ľudských práv z pohľadu judikatúry a doktríny štrasburských orgánov ochrany práva. Žilina : Poradca podnikateľa 2003, s. 370 – 371, ktorý v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie vo veci Callaghan c. Spojené kráľovstvo z 9. 5. 1985, Décisions et rapports, č. 60 (IV. ÚS 403/09)]. Článok 6 ods. 1 dohovoru je aplikovateľný až na obnovené konanie, čo však nie je prípad sťažovateľa.

III.C K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu

28. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

29. Vzhľadom na absenciu právneho zastúpenia sťažovateľa a s tým súvisiacu žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom pristúpil ústavný súd v rámci ústavného prieskumu k preskúmaniu toho, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

30. Ústavný súd konštatuje, že síce sťažovateľ požiadal v ústavnej sťažnosti o ustanovenie právneho zástupcu, avšak žiadnym spôsobom ani len netvrdil, tým menej preukázal majetkové pomery, ktoré by túto žiadosť odôvodňovali.

31. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto tiež nie je splnená.

32. Pretože neboli splnené dva z troch predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovел (bod 1 výroku rozhodnutia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. augusta 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu